

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; a pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Novo mesto.

Letošnje deželnozborske volitve so tudi, oziroma so posebno Novo-meščanom prinesle velik političen preobrat. Klerikalci so sicer pri vsakih volitvah pokazali svoje robove, ali tako brezobzirno do nagega slekli se še niso nikdar kakor ravno za te volitve. Kar so ti ljudje pisali po svoji umazani cunji »Dolenjske Novice«, to presega že vse meje tudi politične dopustnosti. Skandal teh revolverskih napadov na vse, kar je protiklerikalno v mestu in okolici pa je bil toploti tem večji, ker je gnolnico po tej Zlogarjevi cunji izlival človek, ki se hrani z liberalnim kruhom liberalnega odvetnika. Še bolj kot g. dr. Žitek, je znana njegova gospa soproga kot naravnost požrtvovalno delujoča naprednjakinja in kot predsednica ženske podružnice Ciril-Metodove družbe. In zdaj pomislite to kričeče protislovje: Ta za napredno stvar tako vneta vobče spoštovana rodoljubna hiša ga vzame iz usmiljenja pod svojo streho in mu ponudi za malo dela lep kos kruha. Namesto pa, da bi bil dr. Ogriček hvaležen, pa gre in kot najstrupenejši klerikalec najsuroveje javno napada vse, kar je naprednega. Še celo tako daleč se spozabi, da po »Novicah« pisari, da so prof. Škerlja volile samo poulične barabe in postopači. Zlobnost je tem večja, če se pomisli, da je njegov šef tudi Škerlja volil in je torej on od svojega koncipijenta ravno tako opovsval kakor smo vsi drugi, ki smo Škerlja volili in zdaj tudi Mazelleta. Naj bi bil kaj takega storil kaj napreden koncipijent n. pr. v dr. Šusteršičevi pisarni. Ali bi dr. Šusteršič sploh dopustil, da bi njegov koncipijent tako očitno, tako nesramno nastopal proti njegovi stranki? Naj kdo naprednih koncipijentov poskusi, pa bo videl, da ne bo teden dni star postal v dr. Šusteršičevi pisarni. Ali če ima dr. Žitek in njega soproga v tem oziru drug okus, svobodno jima! Ljudje, ki so imeli doslej s to pisarno opravka, si lahko sami pomagajo. Amak nekaj drugega je, kar je pri tem še bolj čudno. Kar je količkaj zavednega v mestu in okolici, je pričakovalo da bodo Novo-meščani vsaj toplot spregledali in prišli do prepričanja, da je nasproti klerikalcem treba odsej večje doslednosti, kot so jo izvajali doslej, ko so se dan na dan bratili z najstrupenejšimi klerikalci, ki so znali iz tega polovičarstva kovati kapital za se in svojo stranko. Gotovi klerikalni elementi kakor: lurist Medved, davčni asistent Melak, profesorji: Stopar, Sever, Prosen in več drugih so bili stalni družniki v najbolj naprednih družbah. Vsi opominj, naj se teh ptičev varujejo, so bili bob v steno. No, smo si mislili, zdaj, ko so se klerikalci vendar do skrajne nesramnosti do nagega slekli, bodo

vendar sprevideali, da tako ne sme iti več dalje. Pa kaj smo doživeli? Takoj ko je v kmečki občini kandijski župan Zirc zmagal, ko so klerikalci tudi iz Ljubljane izlivali gnolnico svojih surovih napadov na vse, kar je protiklerikalno volilo, se je v Novem mestu zbrala večja družba prve vrste naprednjakov, pa so šli (nekateri še celo s svojimi soprogami) čez most k Štemburju med najhujše klerikalce pozdravljati novega klerikalnega poslanca. Skandal! Ni dovolj, da večina novomeških naprednjakov tudi še zdaj, ko se je Zirc javno izkazal kot klerikalen, bojkotira napredne gostilne v mestu, pa podpira klerikalca v Kandiji, ne, to še ni dovolj. Celó v dobi takih važnih volitev gredo proslavljati poslanca, proti kateremu se je zaveden kmet boril. Če ni to naravnost sramota, je pač gotovo žalostno, da je v takih razmerah med našo inteligenco tako malo politične zavednosti.

Iz zavoda sv. Nikolaja v Trstu.

Iz našega zavoda in o zavodu se redko kdaj čuje in čita po časopisih. Revček je, zavetišče onih ubožnih, brezposelnih deklet, ki se stekajo vanj že 16. leto iz vseh slovenskih pokrajin, a tudi iz tujemstva. Za tak skromen zavod, ki sprejema v svojo oskrbo ubožna, potrebna dekleta, tak zavod, ki vrši že leta delo usmiljenja, ki ne nudi zabav in veselja, pač pa pomoči, pouka, in nudi tudi dobrih služb, ni treba, pa mnenju mnogih, veliko reklame, saj tu gre le za nižje sloje, za revna in prezirana bitja. A temu pa ni tako, temu treba malo pojasniti.

Zavod je velikokrat izpostavljen raznim govoricam, ker res ne more vsem ustreči. Često se nekatere gospe pritožujejo zoper dekleta, oziroma služkinje. Menjajo, iščejo, izbirljo, ne najdejo prave; ta ima to, druga zagovarja hibo. Ne rečemo in ne bomo zagovarjali vseh deklet, ker nekatere so res prave duševne revce, brez vsake izobrazbe, brez potrpljenja, druge hočejo imeti vse udobnosti, so površna, nezanesljiva itd. Zato pa ni treba metati kamenja na vsa dekleta, na zavod, če jim ni služkinja po godu.

Zgodi se, da deklet po 4 in več letih v eni službi premeni službo. Dekle ne more najti dolgo, dolgo take službe, ne gospodinja take služkinje. Kar v hiši eni ne ugaia, je drugi po godu; eni gospe dekletov značaj ugaia, ne bo pa ugaial drugi, ker jo hoče imeti drugačno. Zato ostala to važno vprašanje med gospodinjo in služkinjo nerešeno. Vsaka gospodinja ima svoj temperament, svoj okoliš in razmere, vsaka služkinja

svoj značaj in svoje hibe. Če prideta dva v vseh rečeh si nasprotna značaja vkup, tedaj je nemogoč obstanek. Ker pa imamo često potrebo druga druge, je treba potrpljenja in prizanesljivosti tudi na obeh straneh.

Zavod pa ne more v par dneh, recimo tudi v 8 dneh, ki se deklet v njem nahaja, deklet izpopolniti, in mu popraviti hibe. V zavodu poučujejo skoro vsak večer nekatere gđ. učiteljice Ciril-Metodove šole v vseh stvareh, in se tudi vrše predavanja itd. A seveda teh par večerov nikakor ne zadostuje za dekleta, osobito za nekatere, ki so res potrebne pouka.

Nekaterim dekletom je zavod zopet prestop, ker se jim ne dovoli, da bi lenarile, in pritožujejo se, da preveč molijo.

Zopet se zavodu od zunaj očita, da vabimo dekleta v mesto, doma na deželi pa primanjkuje poslov in delavk. — To zopet ni res. Zavod sv. Nikolaja nima namena vabiti dekleta z dežele v mesto in jim preskrbljevati službe, temveč skrbti za dušni in telesni blagor onih deklet, ki so primorana iskati v mestu vsakdanjega kruha. Na mnoga vprašanja zunanjih deklet često zavod negativno odgovarja, še celo opominja nekatere stariše, da vzamejo hčerke na dom, ker se tu ne vedejo dostojno, opominja tudi nekatera županstva, ker izdajo služb. knjižice 10 do 12 in 13letnim deklicam, kar ni prav, da prihaja tak neizkušen otrok sam v mesto, in je tako izpostavljen vsakovrstnim nevarnostim. Nasprotno pa pišejo starši hčeram sem v mesto, naj le tu ostajajo in služijo, čemu bi hodile domov, ko nimajo kaj jesti! Neka mati dostavlja še v pismu: »Kaj boš doma kamele jedla.« Kako naj zavod pomaga vsem tem? —

V 16 letih svojega delovanja je zavod sprejel v svojo oskrbo nad 18.000 deklet. Mnogo jih je moral odsluviti, zaradi pomanjkanja prostora ali postelj. Koliko dobrot so v tem času dekleta prelela od našega zavetišča? Koliko deklet se je rešilo moralne propasti, kajti zavodu je pred vsem naloga »bol proti prostituciji.« Koliko sramote je zavod prihranil dekletom in staršem, da dekleta niso prišla domov po odgonu! Koliko stroškov je zavod prihranil županstvu in občini, ki bi jih imele z odgonom in v bolnišnici, kajti pazi se, da dekleta ne hodijo za vsako malenkost v bolnišnico. Nedavno se je župan nekega mesta na Kranjskem izrazil proti neki naši odborici: »Od povsod prihajajo ženske k nam po odgonu, le iz Trsta ne.« Čigava je ta zasluga? Zavoda sv. Nikolaja.

Pohvalno se izraža tukajšnja policija o našem zavodu, češ, da nikjer ne nahaja zavetišča in knjig tako v redu, kakor pri nas, in vzlic tolikemu navalu vsakovrstnih deklet

nima policija nikdar povoda, da bi posredovala. Policija nam sama večkrat dovaja dekleta, ki so brez sredstev in prenočišča, in ki niso moralno propala. Vse to in še več je delovanje zavodovo.

Zato je dolžnost vseh občin, županstev, denarnih zavodov, rodoljubov in rodoljubk, da nam pomagajo vzdrževati to prepotrebno zavetišče.

Koliko je zavod sv. Nikolaja storil v vsestransko podporo dekletom, koliko jih je otel propasti, koliko jih je vzgojil, da so postale poštene, da so ostale Slovence, in ko so se mnoge tu omožile, so ostale slovenske matere in njihove družine so vzgojene v narodnem duhu. Zavodova zasluga je tudi v veliki meri, da je danes naš Trst največje slovensko mesto, in to nam kažejo razni lepi naslovi našega narodnega zavednega delavstva, oziroma občinstva. Zato pomagajte še nadalje živeti zavodu sv. Nikolaja v Trstu!

Stajersko.

Celje. (Grozna nesreča na postaji.) Kot znano, se naslanja poslopje tukajšnje celjske postaje c. kr. državne železnice popolnoma na ono juž. železnico. Tik mimo poslopja drž. železnice, je napeljan tir za premikanje, ki vodi k skladišču. Na tem je zelo mnogo prometa. Dne 18. t. m. je prišel uradnik Miloš Drugovič iz poslopja državne železnice in šel ob tiru proti skupnemu peronu ter preslišal bližajoči se stroj državne železnice, ki ga je vrgel po tleh ter nato vleklo dolgo pot za seboj, dokler ni ustavil na vpitje ljudi strojevodja svoj stroj. Ko so Drugoviču priskočili, je bil nezavesten. Odrzani ste mu bili obe nogi popolnoma, zlomljenih večino reber in poškodovano več vnanjih ter notranjih delov telesa. Prenesli so ga v bolnico, koder so pa takoj uvideli, da je vsaka pomoč brezuspešna. V groznih mukah, nezavesten, je Drugovič uro pozneje umrl. Zapušča ženo in nedorastle otroke.

Rogaška Slatina. (Ranjen nasilnež.) V soboto 13. t. m. je popival delavec Jakob Sledič iz Gornje vasi v gostilni Brezinšek. Pri obračunu se je skregal z natakario in je hotel pograti kozarec v glavo, čemur se je pa natakario izognila. Nato je šel, ne da bi poravnal račun, v gostilno Golec, kjer se je takoj pričel kregati z gosti, radi česar sta ga krčmarica in njen sin postavila pred vrata, odkoder jo je pa hitro pobrisal. Med tem je prišel orožnik Fadenner, ki mu je takoj slepil in ga dohitel v Lehnu. Ko ga je pozval na odgovor, je začel orožnika psovati, na kar mu je ta napovedal aretacijo. V tem pa je Sledič naskočil orožnika in ga udaril po obrazu, da mu je zbil čelado. Ker je hotel orožnika še na-

Uboga politika

ali sedanji položaj v parlamentu.

dalje napadati, mu je ta zasadel bajonet v desno gornje bedro. Slediča so hudo ranjenega prepeljali v bolnišnico v Celje.

Rogoznica pri Ptuj. (Prijet tat.) V revirju posestnika Jakoba Mazuna je nekdo ponoči kradel in streljal divjačino. Po dolgem iskanju so prijeli posestnika sina Frana Simoniča iz Gor. Velovleka. Sosedji so o njem govorili, da je pred kratkim prodal nekemu branjevcu 20 plemenskih fazanov.

Spod. Poljskava. (Psa je maščeval.) Dne 15. t. m. je pogorelo posestniku in konjederu Simetu Drevensku troje kozolcev za koruzno slamo. Le ugodni sapi je zahvaliti, da ni pogorelo tudi devet korakov oddaljeno, s slamo krito poslopje z gospodarskim orodjem in shranjenimi pridelki. Požiga osumljen je bil posestniški sin Jakob Keršič. Ko so ga prijeli, je skrajaj tajil, potem pa priznal, da je zažgal iz srda, ker je Drevenskega zastrnil domačega psa!

Grajena pri Ptuj. (Zopet žrtev Ornigovega šnopsa.) Zganjeplivec Fran Sparovec iz Jablane, je gnoj dne 15. t. m. s svojo ženo na sementi v Ptuj kravo ter jo prodal. Dočim je šla žena z denarjem domu, je Sparovec močno popival po ptujskih špelunkah, ter se šele v mraku napotil proti domu. Ko je prišel v Grajeno, je pa v nastali nočni temi zašel v — močni potok in padel po strmini tri metre v vodo, kjer so ga našli utopljenega naslednjega dne. Pri sebi je imel še K 1.14 gotovine in pol litra — šnopsa. Tako poginjal kot psi, eden za drugim, ki služijo ptujskemu Ornigu kot »štajercijanci.« Žalostna usoda!

Pošlite naročnino, ako je še niste!

Ko se mu je vrnila zavest, je imel z vitezmom Pardajanom razgovor, v katerem sta se pogodila, da ostane lepa soba stanovanje mladega moža in da bo tudi lahko večerjal v gostilni, ako hoče nadaljevati usluge, kakršne je izkazoval Landriju njegov oče.

V to je zastavil vitez svojo besedo. In takšen je bil sklep miru med mojstrom Gregorjem Landrijem in našim pustolovcem.

S tem smo razložili, kako je mogel Pardajan kljub svoji revščini stanovati v eni najboljših gostiln takratnega Pariza. Ker smo povedali že prej, kako je podedoval Žibulejo in prišel do Pipola, nam preostaja samo še, da poročamo, kako je postal lastnik Galarja.

Nekega večera je prihajal vitez de Pardajan iz beznice v ulici Fran-Buržoa, kjer je bil izpraznil s prijatelji iz rokovanjskih krogov lepo število meric začimčenega vina. Bil je takorekoč pijan. Brki so mu štrleli drznejše nego kadarkoli, in Žibuleja mu je opletala čez vso širino ulice.

»Pri Pilatu in Barabii!« je zagodrnjal vitez, ko je krenil v ulico Tisrandri. »Ali sem res nemara zaljubljen?... Uh, varuj se ženskii!... Oh, kje ste, modri sveti gospoda de Pardajana, mojega očeta!...«

Za izpremembo si je zapel sonet pesnika Ronsarda, ki je bil ravno zaslovel tiste čase. Nato pa je spet nadaljeval svoje premišljevanje:

LISTEK

M. ZEVAKO:

Sree in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

»No, vidite! V tem se vjemava prekrasno,« je menil vitez hladnokrvno.

»Se manj,« je nadaljeval Gregor ves iz sebe, »pa mi je mogoče, prepustiti vam to sobo, ki stane svojih petdeset tolarjev na leto. Čas je, da izpregovorim enkrat o tej reči, gospod vitez... Ko mi je izkazal vaš gospod oče pred dvema leti čast, da je prišel k meni stanovat, mi je obljubil, da mi hoče plačevati redno. Potrpel sem šest mesecev, to je, pet mesecev dalje, nego bi čakal katerikoli drugi gostilničar...«

»To vam je v veliko čast, mojster Landri.«

»Da, ali bogati me ne! Po preteku šestih mesecev torej, za katere nisem bil prejel niti groša stanarine, sem se poklonil vašemu gospodu očetu in ga poprosil, naj mi plača zaostanek...«

»In kaj je storil moj častitljivi oče? Upam, da vam je plačal?«

»Pretepel me je, gospod!« je odgovoril Landri z veličastnim ogorčenjem.

»To vas je menda vendar pre-

pričalo, kako nesramno je, zahtevati denar od častivega plemiča?«

»Da, gospod,« je dejal gospodar »Vedeževalke« preprosto. »Toda reči moram, da mi je storil gospod očetu pa tam kako uslugo. Varoval je mojo gostilno in ni mi bilo enakega, kadar je trebalo prijeti pijanca za rame in ga vreči na cesto.«

»Potem ste vi njegov dolžnik, mojster Landri. No, nič ne de, pri meni imate kredita.«

Landri, ki je bil dotlej samo rdeč kakor kuhan rak, je zdaj posinel. Dve minuti je samo pihal in sopihal. Nato je povzel:

»Dovolj je šale, gospod.«

»Tak kaj pa hočete? Povejte že enkrat, hudiča!«

»To hočem, gospod, da se spravite od tod, ako mi ne morete plačati stanarine za dve leti, ki mi jo dolgujete vi in vaš oče!«

»Ali je to vaša zadnja beseda, mojster?« je vprašal Pardajan miroljubno.

Obodren po mirnosti mladega moža, je odgovoril gostilničar odločno:

»Moja zadnja beseda. Jutri mora biti sobica prazna, pa je!«

Mirno kakor prej, je stopil vitez v svoje stanovanje, vzel tam kratko palico — isto, ki je služila njegovemu očetu — prijel Landrija za eno izmed kratkih in mastnih plavut, ki so mu služile namesto rok, dvignil palico in jo spustil na gostilničarjev hrbet.

»Dober sin mora posnemati svojega očeta v njegovih krepostih,« je dejal. »Moj oče vas je pretepel: moja dolžnost je, da vas tepem tudi jaz!...«

In res je začel Pardajan pretepati mojstra Landrija z vestnostjo, ki je pričala, da ni njegova navada, storiti kaj le na pol. Strašno tuljenje krčmarjevo je napolnilo vso hišo s svojimi turobnimi odmevi.

Kmalu je pritekla njegova žena in za njo možka in ženska služinčad, oborožena s tolkami in metlami ter kričala: »Gori! Držite morilca! Držite rokovanjska!« in druge podobne reči, ki pa si jih slisali tiste čase tako pogostoma, da niso motile nikogar.

Sosedje so mislili, da koljejo kakega krivoverca in se niso motili dalje s to rečjo. Drugače pa je bilo z domačini: oni so spoznali glas, ki je klical na pomoč.

Kakor bi trenil, je bila soba polna slug in služkinj.

Takrat pa je porinil Pardajan nesrečnega Gregorja Landrija proti oknu, ki ga je odprl na stežaj; nato je prijel svojo žrtev z obema rokama, dvignil jo skozi okno in zaklinal preko rame, držeč krčmarja s krepkimi rokami nad globino:

»Marš ven, vi drugi!« je dejal s svojim mirnim in rezkim glasom.

»Ven — drugače ga izpustim!...«

»Idite!... Spravite se!...« je ječal krčmar, bolj mrtev, nego živ. Služinčad je izginila naglo, kakor je bila prišla. Ostala je samo go-

spa Landrijeva, in reči je treba, da se ona ni zdelala nič kaj prestrašena nad opasnim položajem, v katerem se je nahajal njen mož.

»Milost, gospod vitez!« je mrmral Landri z zamirajočim glasom.

»Torej je vse dobro, kaj ne da? Ali obljubite, da mi ne pridete več s temi nadležnimi zahtevami?«

»Nikoli... oh, nikoli več!...«

»In bom lahko stanoval v tej sobi?«

»Da, da!... Samo potegnite me spet nazaj, v imenu Kriščevem vas prosim!... O Marija... umiram!«

Vitez je spravil gostilničarja brez naglice v sobo nazaj in ga posadi skoraj onesveščenega v naslanjač kjer mu je začela gospa Landrijeva močiti sence s jesihom.

»Ah, gospod vitez,« je dejala in pomerila Pardajana s pogledom, v katerem ni bilo nič preveč strogosti, »kakšen strah ste mi napravili! O Bog, če bi bili res izpustili reveža. Ubil bi se bil na mestu!...«

»Nemogoče!« je odgovoril vitez hladno.

Gostilničar je odprl oči in zamrmral:

»Nemogoče...«

»O tem ni dvoma, dragi moj! Padli bi bili na svoj trebuh in odleteli, ne da bi si storili kaj hudega — kakor žoga, ki jo zaženete ob tla...«

Landrija je osupnilo to pojasnilo tako zelo, da se je onesvestil popolnoma.

Dnevni pregled.

Nestrpnost katoliške duhovščine se kaže vedno, povsod in v vsakem vprašanju. Sedaj je nezadovoljna, ker dobi Albanija — protestantskega kneza in razni albanski katoliški škofje in patri pripovedujejo vsakemu, ki jih hoče poslušati, da bi vsi Albanci brez razlike (tudi muslimani, najraje imeli katoliškega kneza. Seveda jim tega pameten človek ne bo verjel, ker je znano, kako verski fanatiki so muslimani in da bodo ravno tako sovražili protestantskega kot bi sovražili katoliškega kneza. Kaka razlika pa more biti za muslimana med protestantstvom in katoličanstvom? Za njega so protestanti kot katoličani samo kristjani. »Slovenec« seveda veruje nekemu albanškemu nadškofu, ki je »Slovenčev« dopisnika nafilal, da je prišla k njemu deputacija muslimanskih Albancev in ga prosila, da bi se potegnil za to, da dobi Albanija katoliškega kneza. Vesoljnu mu klerikalizmu bi seveda najboljše ugajalo, da bi dobila Albanija kneza, ki bi bil katoličan in bi katoličane povsod tudi protežiral, ker katoliški klerikalci so taki kot muslimani; ne zadostuje jim, da katoliška vera uživa popolno ravnopravnost, katoličani morajo vladati, brez ozira na to, ako so v večini ali v manjšini. V Albaniji se nahajajo katoličani v neznatni manjšini in vendar smatrajo za krivico, ako bodo živeli samo versko ravnopravnost, oni bi hoteli v Albaniji uživati nasproti drugim veram posebne privilegije in zato se hudejejo, ker dobi Albanija kneza protestantske vere, ki bo v albanskih verskih sporih lahko neutralen, ker v Albaniji ni protestantov.

Hinavci! »Slovenec« se jezi na razmere v državnem zboru in pravi: »Ljudstvo čuti od delovanja državnega zbora samo vedno večje povljanje bremen, ki jih ima nositi za armado. O delegaciji ki itak vse dovoli, naj vlada zahteva magari milijarde, še vredno ni govoriti.« Vse to je kaj lepo povedano, samo to je »pozabil« povedati, »Slovenec«, da so ravno naši susteršči, Korošci in drugi klerikalni poslanci oni, ki glasujejo brez pomisleka za vsako novo obremenitev ljudstva in da dovoljujejo vladi vse, magari če zahteva milijarde! Taki strahopetci so naši klerikalci, da si ne upajo v delegaciji nastopiti proti grofu Berchtoldu, temveč ga še nagovarjajo, češ, da je madžarski jetnik, četudi močje ta visokorodni grof milijone in milijone v nenasišna grla roparskih Albancev, naš kmet pa mora bežati v Ameriko, ker ne more plačevati vedno večjih davkov, vedno težjih bremen! Hinavci so bili klerikalci vedno: doma kritizirajo, da zamažejo svojim volilcem oči, na Dunaju so pa najostudnejši lakajji vsake vlade, radi česar jih vsi pošteni ljudje zaničujejo in pomilujejo slovensko ljudstvo, ki v svoji nezavednosti zaupa svojo usodo takim ljudem.

Novi bosanski sabor. Po poklicu je od poslancev v saboru 26 advokatov, 14 veleposestnikov, 13 duhovnikov, 7 žurnalistov in pisateljev, 7 visokih uradnikov, 6 zdravnikov in lekarnarjev, 4 profesorji, 4 industrialci, in trgovci, 2 bivša oficirja in 2 kmeti.

Kako naj bi župnik Volc v Soteski popravil. Sklicujoč se na za zavljanje gole resnice za nas božje namestnike, ki drugim pod smrtnim grehom prepovedujemo brati »Dan« jako dobro došli popravkarski paragrafi sprejmite (če namreč hočete) sledeči stvarni popravek: Ni res, da bi jaz kot božji namestnik, ki se ne

sme pečati z »nežnim« spolom, imel pri sebi staro kuharico. Res pa je, da je hvala bogu moja kuharica še zelo mlada in zavber punca. Ni res, da bi midva s kuharico živela skupaj kot mož in žena. Res je pa, da živiva kot se to za mladega župnika in mlado kuharico spodobi in kakor je to že sploh v navadi po farovžih. Ni res, da bi jaz rad pel pri maši in pri litanijah. Res je pa, da to moja navada ni in da rad pojem samo kadar greva z mojo mlado kuharico v Janezkovo zidanico, kjer pri čaši vinca rujnega lahko pojem tudi še pozno po noči če je treba. Ni res, da bi se jaz prehudobrigal za svoje dušno pastirstvo. Res pa je, da je to zame deveta briga, prva pa je ta, da za malo dela dobro živim, če pa že kaj storim, le to posvečeno le v korist naši stranki. Alojz Volc, župnik v Soteski, Dolenjsko. — Da ne bo pomote, približemo, da tega popravka ni g. župnik Volc pisal. To je samo formulir, katerega se g. župnik lahko poslužil če nas osreči zopet s kakšnim popravkom kot je bil zadnji v smeh in zabavo cele fare.

Pegoud leta v Pragi. Danes bo letal s svojim zrakoplovom v Pragi znani francoski zrakoplovec Pegoud, ki po zraku »koloze prekucule«. Nemci so bili zelo nevošljivi, da so ravno Francozi dokazali v zraku take posebne zmoglosti. Mnogo zrakoplovec, je že skušalo posnemati Pegouda, toda zaman. Dotlej se ni še nobenemu posrečilo na tak način letati po zraku. Pegoudovi poleti so pravi moderni čudeži. Časopisi prinašajo o njem obširne popise. Pomislite si, kako se čudno vidi, ako človek leti po zraku z glavo navzdol. Tisoči trepečejo: češ zdaj — zdaj bo padel — Pegoud pa leti naprej in se čez nekaj minut srečno spusti na tla. Pegoud ima seveda vedno mnogo gledalcev: v Parizu ga je gledalo 600.000 ljudi, v Berlinu 700.000, na Dunaju 500.000, v Hamburgu 450.000 v Monakovem 300.000, poleg tega je letel v Drazdanih, Frankfurtu, Rotterdamu in v Bukarešti, kjer je imel na stotisoče občudovalcev.

Vojak se ustrelil. Te dni se je ustrelil v Novi vasi pri Velimu topničar P. Panek, ki je bil pridelen trdnjaskemu topničarstvu v Malborku na Tirolskem. Pognal si je kroglo iz samokresa naravnost v srce in je bil na mestu mrtve. Panek je pustil pismo, v katerem pravi, da je izvršil samomor, ker se mu je pridružil voljaški stan.

Samomor dveh sester. Študent. Na Dunaju sta izvršili te dni samomor sestri Schärff. O tem se poročajo naslednje podrobnosti: Gospodični Schärffovi, 24 letna Luka in 22letna Friderika, sta stanovali skupaj, ločeni od svojih dveh starejših sester, ki stanujeta kot sekundarni zdravnici v bolnišnici. Med obema deklicama, izmed katerih je prva študirala medicino in druga filozofijo, se je razvil nenavadno zaupno razmerje. Obe sta živeli le svojim študijem in sebi. Iskali nista nobene družbe in sta se dosledno izogibali moškim, tudi svojim tovarišem na vsenčističu. Usodnega dne jutraj je prišla gospa, pri kateri sta študentki stanovali, v njih sobo. Ko je gospa videla, da se nista vstali, je zopet odšla. Pozneje je prišla v gospejno stanovanje neka študentka, ki je prinesla knjige, katere sta ji Schärffovi posodili. Gospodinja je zopet šla v sobo, kjer sta spali gospodični. Z njo je šla tudi študentka. Ta je pristopila k postelji, kjer sta gospodični ležali in našla ju je v tesnem objemu pod odejo, s pegami na obrazu, kakršne imajo mlitci. Takoj so poklicali njujini sestr — zdravnici. Starejša sestra je spoznala, da sta njeni sestr zastrupljeni in da mlajša, Friderika

še živi. Sestri zdravnici sta poskusili vsa sredstva, da bi ji ohranili življenje. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je še isti dan umrla. Obe sestr sta pustili pismo, katerega vsebino pa gospodična dr. Josipina Schärffova nikomur ne pove. Vzrok samomora je najbrže nenavdno prijateljstvo obeh sester. Drugače sta se sestr prav dobro učili in tudi niju gnotne razmere so bile dobre. V poslednjem času sta se umikali svojima starejšima sestrma, izmed katerih je ena ob pogledu na umrli obupno vzkliznila: »Ah, me dve nisva tako pazili nanju, morda sva sami krivi!« Gospodični Schärffovi sta hčeri premožnega trgovca z lesom v Bukovini. Deklici sta se zastruplili z veronalom.

Tiralica za bančnim uradnikom. Deželno sodišče v Pragi je te dni izdalo tiralico za Francem Ulrichom, 51letnim bančnim uradnikom iz Karolina pri Pragi, zaradi zločina poverbe. Ulrich je defraudiral v neki praški banki 16.000 kron in je pobegnil. Kam, še ni znano.

Srbska cerkev pogorela. Že pred petdesetimi leti v bizantinskem slogu sezidana srbska cerkev v Brčki, ki je bila ena izmed najkrasnejših cerkva, je postala pred nekaj dnevi žrtev plamenov. Požarna bramba, ki je takol prihitela na mesto nesreče, ni mogla ognja pogasiti. Požar je upepelil celo cerkev, le zidovje je še ostalo. Ogenj je na doslej nepojasnen način izbruhnil iz zvoniku.

Lož.

Lož ima svoj grb iz časa, ko je bil središče bojev za gospodstvo na Notranjskem. Lož pa je pokazal tudi v naših časih, da se ne da kar tako ugnati klerikalnim napadom in je ohranil svojo čast.

Nevarni streli blaznika. Trgovec Lutz iz Offenbacha je dne 19. decembra nenadoma zblaznel. Spustil se je s svojega stanovanja po vrvi in ko je bil še v višini, je sprožil iz samokresa več strelcev na ljudi, ki so šli po ulici. Ko je blazni trgovec porabil vso municijo, se je spustil po vrvi na ulico, kjer se je dal brez odpora zvezati in odpeljati. K sreči niso streli nikogar zadeli.

Velika goljufija. Na Dunaju je postal te dni žrtev nesramnega lopova tamošnji zlatar Schlesinger. Tega je poklical neki mlad mož, ki je rekel, da se piše Salzmänn, v svoje stanovanje z naročilom, naj mu prinese tja poročni kinč. Zlatar je prinesel v Salzmännovo stanovanje dvoje briljantnih nautic v cen 15.000 K. Salzmänn je rekel zlatarju, da mora kinč pokazati svoji materi, ki leži bolna v sosednji sobi in je res zapustil sobo. Ko ga ni bilo nazaj, je hotel iti zlatar za njim. Tu pa se je pokazalo, da je bila soba zaklenjena. Ko so mu jo slednjič odprli, ni bilo v nji

nikogar. Ogoljufani zlatar je zvedel, da je Salzmänn malo prej najel sobi in da ga gospodar ne pozna.

Dramatično društvo v Mariboru opozarja na Silvestrov večer, katerega priredbe narodna društva v Mariboru v vseh dvoranah Narodnega doma z jako zanimivim vspeedom: variete, godba, (orkester glasb. društev) petje, balet, komični prizor in burka »Srečno novo leto«. S to enodejanko se konča staro leto 1913 in s plesom se začne novo leto 1914.

Maribor. (Slovensko gledališče.) Na Silvestrov večer, dne 31. t. m. se bo vprizorila zelo prijetna enodejanska burka »Srečno novo leto«, v kateri želi dramatično društvo vsem posetnikom predstav in prijateljem slov. gledališča najprej predstaviti novo leto 1914. Prihodnja predstava bo na dan Sv. treh kraljev dne 6. prosinca 1914 z vprizoritvijo veleznanih burke »Dva srečna dneva«, katere se je že v Celju in na drugih odrih z velikim uspehom predstavljala. Režiser bo g. Molek.

Glavna posojilnica. Poravnava akcija med zadrudniki in vlagatelji tega nesrečnega zavoda se bliža koncu. Tri četrtine vseh vlagateljev (upnikov) je že podpisalo 30odstotne izjave. Tudi zadrudniki so se na tozadevne pozive pridno odzvali vabilom likvidacijskega odbora. Med vlagatelji in tudi med zadrudniki se pa nahajajo nekateri, ki nočejo nič slišati o poravnavi. Vsako dokazovanje da je v njih lastnem interesu, da se poravnava kmalu izvrši — je zaman. Eni trdijo, da nočejo ničesar izgubiti, drugi, da nočejo ničesar plačati. Svobodno jim. Tem velja nastopna razlozba. Poravnava se bo izvršila tudi brez njih. Onim vlagateljem, ki so pristopili poravnavi, bo izplačal likvidacijski odbor do 1. julija 1914 dogovorjenih 30 odstotkov njih likvidnih terjatev iz denarjev, ki jih bo prejel od članov, ki so podpisali tozadevne izjave. Ker si bo moral likvidacijski odbor zasigurati prispevke pri onih zadrudnikih, ki so pristopili poravnavi, se lahko zgodi, da ne bode dobilo ono, dasi malo število vlagateljev, ki po svoji neprevidnosti noče pristopiti k poravnavi, niti teh ponujenih 30 odstotkov. Obenem opozarjamo tudi one zadrudnike, ki nočejo ničesar slišati o poravnavi, da bodo izročeni na milost in nemilost onim vlagateljem, ki se niso poravnali. Eni kakor drugi si naj pripišejo posledice svoje trmoglavosti.

Ljubljana.

— Kdo je uničil »Glavno«? Klerikalci vedno očitajo naprednjakom polom »Glavne«, kakor bi bil to kak zavod napredne stranke. Pri tem se pa klerikalci delajo, kakor bi se jim smilile žrtve »Glavne«. Kako hinavstvo in hudobija! Kakor sedaj prihaja na dan, so bili ravno klerikalci oni ki so uničili »Glavno« in sicer naravnost na peklenški način. Oni so podkupili Jošta, revizorja celjske »Zveze«, da je pet celih let volunil za njihovo zadrudno »Zvezo«, on je z namenom varal razne napredne zavode, da so nalagali svoj denar v Gradcu, četudi je vedel, kako »Glavna« slabo stoji, samo da bi bilo uničenih čim več naprednih zavodov in ko so klerikalci videli — Jošt jih je redno obveščal o položaju — da se nahaja »Glavna« v najkritičnejšem položaju, so začeli trositi nepovoljne vesti o njej, da bi onemogočili sanacijo, ki bi drugače morda se še posrečila. Seveda, ko so klerikalci razširili dovolj nepovoljnih vesti o »Glavni« in so vlagatelji začeli dvigati denar, je bil prepozen vsak poskus sanacije — »Glavna je morala pasti kot žrtev klerikalne hudobije

in klerikalci imajo na svoji kosmati vesti razun tolikih drugih hudobij tudi vse žrtve »Glavne«.

— Knjige »Matiče Slovenske« se dotikujejo. Med letošnjimi knjigami utegne največ zanimanja vzbuditi izvirni roman »Gospodin Franjo« iz peresa g. pisatelja Podimbarskega in pa knjiga »Hrvatsko-srbske narodne pesmi« (junaške). Roman ima za snov zelo aktualno narodno kulturno vprašanje. Hrvatsko-srbske narodne pesmi imajo obširne stvarne uvode in jezikovni komentar; nekaj jih izide v cirilici; dodan bo knjigi zemljevid pokrajine, ki se omenjajo v pesmih. P. n. gg. po-verjeniki in člani, ki se še niso pri-glasili, naj to store čim prej (člana-rina 4 K). Ker bodo stroški za le-tošnje knjige posebno veliki, je že-leti, da se prijavi čim več novih čla-nov.

— Odborova seja »Matiče Slo-venške« bo v ponedeljek, dne 22. dec. 1913 ob šesti uri zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Potrdi-tev zadnjih dveh zapisnikov. 3. Iz-zemljepisnega odseka. 4. Iz knjižne-ga odseka. 5. Tajnikovo poročilo. 6. Slučajnosti. — Dr. Fr. Ilešič, m. p.

— Prvi občni zbor Zveze dra-matičnih društev. Prvi redni občni zbor Z. D. D. je pokazal, da se v preteklem poslovnem letu še niso izpolnila vsa tista lepa pričakovanja, ki so se stavila v uspeh združitve vseh narodnih odrov v eno celoto. In vendar je zvezo naravnost zahteva-vala potreba po taki organizaciji. Saj zanimanje za gledališke predstave raste od dne do dne in danes že ni večjega kraja, kjer bi se ne igralo vsaj enkrat na leto. Kje so tedaj vzroki, da zveza kljub temu delstvu in kljub svojem delu ni prišla do zaželenih ciljev? Vzroki ležijo deloma v težki krizi, ki jo živi slovensko deželno gledališče v središču Slovenije, deloma pa v denarni rey-ščini zvezini. Rešiti treba denarno plat, da čim več društev vstopi v zvezo, in čim prej ozdraviti srce slovenski dramatiki, da se v Ljublja-ni odpre slovensko gledališče namanj v taki glori, ki ga je še pred leti krasila. Zvezini občni zbor je z ozi-rom na to zadnje vsprejel sledečo resolucijo: Občni zbor zveze dra-matičnih društev pozivlja vse merodaj-ne faktorje, da nemudoma potrebno ukreduje, da se zagotovi obstoj in razvoj slov. gledališča v Ljubljani, ki je na njem interesiran celokupni slovenski narod in vsa narodna dru-štva širom slovenske domovine. Zgodovina slov. gledališča v Ljublja-ni kaže, da se je slov. dramatika pod-tujim deželnim gospodarjem mirneje in uspešneje razvijala, kakor se to godi danes. — Občni zbor zveze, katere ima pred očmi edino le kulturni napredek slov. naroda, mora naložiti vso odgovornost za današ-njo za vse Slovence tako sramotno krizo slovenskega dež. gledališča, onim, ki so jo direktno povzročili. Ako slovenski deželni odbor že nima denarja za kulturne potrebe, ki jih drugi narodi z veliko požitvalno-stjo zmagujejo, naj bi vsaj vpošteval požitvalnost onih, ki imajo dobro voljo, ter jim ne zapiraj iz mlen-kostnih vzrokov.

— Glas iz občinstva. Pri nas v Ljubljani imajo nekateri ljudje jako grdo navado, da mečejo olupke od pomaranč na hodnike. Taki olupki sedaj, ko zmrznejo, postanejo lahko nevarni, da kdo na njih spodrsne in si lahko roko ali pa nogo zlomi. Če se jih že ravno mora vreči preč, naj se jih vrže na stran, ne pa na hod-nik, da ne bode nesreč. Ali ne bi ka-zalo v Ljubljani napraviti take koše, kateri naj bi se po mestu razposta-vili, da bi ljudstvo v nje take vrže

FRAN RADEŠČEK:

Četaši in turki.

(Iz Gorčevih spominov.)

V hitrem pohodu so stopali četaši po skalnatih grebenih gorovja v razdeljenih kolonah in z največjo opreznostjo.

Le tu in tam je sfrtala kaka ptica in zdrsil kak kamen v dolino, sicer je bilo vse tiho, samo pozoren opazovalec je mogel spoznati drsanje četaških opank, katere ste Gorčevi nogi prav pošteno čutili.

Nevajen hoje v opankah in dolgih pohodov, dobil je v par dneh tako občutne žulje, da se je komaj še premikal. Nogi ste mu krvaveli in ni imel niti časa odpočiti se in si preskrbeti kako sredstvo za zdravljenje razžuljene kože.

V strašnih bolečinah ni smel niti mrliti na kes, zakaj je vstopil med bojne vrste, češ, junak mora pretrpeti vse in ne sme poznati nikakih ovir, samo naprej ... naprej ... brez miru, brez počitka.

Čim se je Gorec privadil vsem neprijetnostim in težavam nerednega življenja na bojnem polju, so se te neprijetnosti in težkoče vedno bolj

zmanjševale in zdelo se mu je celo, da brez njih sploh ni junasta.

Tako si tedaj predstavljamo Gorec, kako pleza — z razbolelimi nogama — med grmicjem in po orumeneli travi, ki raste tu in tam med skalnatimi razpoklinami, po bodčem kamenju vedno navzgor, stiskajoč zobe od bolečin.

Počivati? Kaj šel! Povelje je izdano in zdaj gremo nad Turka, katerega je 16 taborov, nas pa je samo peščica. Kje so večji tunaki od nas, ki imamo pogum, ne samo braniti se, ampak tudi napadati sovražniško premoč.

Tako in enako je modroval Gorec, ko je — opirajoč se ob puško — šel s svojimi tovariši navkreber.

Na celi poti niso našli niti enega človeka in končno se jim je posrečilo srečati nekega srbskega pastirja, ki je prihajal iz planin.

Poveljnik prvega voda ga je takoj ustavil in fant se je tako ustrašil, kakor da bi ga bil sosed zalotil na svoji hruški in bi mu preiskaval s sadjem napolnjene žepe.

Revež si je mislil, češ zdaj je pa po meni.

Toda ni bilo tako hudo, dasi je še vedno ledjal v pretrganih stavih

nekaj nerazumljivega, kar naj bi bilo odgovor na poročnikova vprašanja.

Čim pa je čul od vseh strani samo srbsko govorico, se mu je takoj razvezal jezik in je začel milo prositi, naj — za Boga miloga ne gredo na planino, ker je tam še mnogo Turkov, dasi je glavna četa že odšla proti Velešu. Na planini so pustili Turki tudi dva gorska topa, vsled tega jih svari, naj ne hodijo na planino, ker jih bodo Turki kar postreljali.

Razume se, da so se četaši prav od srca smejali tem navnim svarilnim besedam priprosteja gorjanca. Gorec je pa še prav pošteno in čisto po kranjsko zaukal in njegov glas je dobil toliko večjo moč, čim večje bolečine je čutil od žuljev na stopalih in hudomušnež bi celo dejal, da je vriskal vsled bolečin.

Kmalu so prepustili »sina planin« nlegovi usodi in zopet se je nadaljeval križev pot v dolgih kolonah proti vrhu.

Naenkrat zagrmje strel iz za skalo na vrhu, ki se vedno bolj ponavljalo ...

Videti ni bilo ničesar, le gost dim in votel odmev po lasnem gorskem ozračju je izdal smer, odkoder je pretila — turška krogla.

Kolikor je Gorec mogel v hipnem presenečenju konstatirati, ni bil nikdo zadet pri prvem nenadnem turškem napadu iz zasede.

Poveljniki četašev so takoj dali povelje, naj se četaši kolikor mogoče razkrope tako, da ne bodo mogli Turki koncentrirati ogenj samo na eno točko, v ozadiu se nahajajoči četaši, katerim je bilo pravočasno sporočeno stanje na planini, pa so krenili po ovinku za hrbet Turkom, ki so vedno strastneje streljali v dolino, brez vsakega določenega cilja in z vidnim namenom, da preplaše četaše.

Skalnatí robovi gorovja, vjljagaste in strme kozje steze, nizko in goste grmičevje, vse to je nudilo nekako naravno zavetje srbskim četašem, ki so le tu in tam spustili kak strel, kadar se je prikazala izza skalojva kaka neprevidna turška butica.

To nestrpno čakanje, katero je bilo podobno, kakor bi se eden drugega bafl, pa vendar ni trpelo dolgo in kmalu smo začuli nad nami strahovit krik in vik.

Udobnejša pota so Turki dobro zastražili, toda oni del planine, kjer je bil dohod takorekoč nemogoč, so postavili stražo samo na vrhu, nade-

ljajoč se, da sovražnika od tam kar prekučeno v dolino.

Toda naši četaši so stražam na položnih stezah odrezali pot, jih vjeli ter se na to napotili proti planini, na kateri so se vsi Turki, razun par straž, zbrali na obronku, od koder so zagledali četaše.

Ko so naši četaši, počivaloči v svojih zavetjih, začeli prasketanje pušk in bojni krik, vrgli so se iz svojih skrivališč, pojačali streljanje in tako napravili na Turke vtis, kakor bi bila cela turška armada zajeta od vseh strani.

Žrtve med četaši so se začele množiti, ker so se Turki — zavarovani na višini — borili z vso besnostjo obupa, medtem ko je bilo četašem nemogoče se uspešno boje-vati.

Položaj je rešila ona četaška četa, ki se je po ovinkih vrgla nad Turke in jih prisilila na odprt boj z nožmi in puškinimi kopiti, s tem je vso turško moč obrnila nase in so imeli ostali dovolj časa dospeti na vrh.

Preko dvesto četašev je na ta način žrtvovalo svoje življenje, medtem ko je bilo okrog dvatisoč Turkov deloma pobitih, deloma pa ranjenih.

odkladalo. Te kose bi potem pometači spraznili vsak dan. Taki koši se nahajajo v Gradcu in drugih mestih.

— Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica v Ljubljani, Wolfova ulica 10. I., naznanja, da se na Božič in Štefanovo ne bodo uradovale. Vodstvo ima nadalje prijetno dolžnost izreči tem potom javno zahvalo zlasti g. Arce, poštnemu blagajniku, ki je že parkrat poslal zelo lepe in vrednostne knjige knjižnici v dar. Dalje pa tudi g. dr. Levičniku, predsedniku dež. sodišča v pok. in g. Bleiweisu ml. Naj bi našli mnogo posnemalcev. Obenem opozarja vodstvo one čitatelje, ki mesece in mesece ne vrnejo knjig, da se iztirjajo sodnim putem take knjige. Da se ognejo tem neprijetnostim, naj knjige vrnejo!

— Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda za Božič, oziroma novo leto ne izidejo radi tiskarskega gibanja. Rodoljubni krogi naj se zadovolje za razglednicami, s katerimi družba razpolaga in naj uporabijo to priliko, da se izprazni stara zaloga.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je izročila nekdanja Urbančкова družba na Ježici 121 K 13 vin. Blagopokojna gospa Franja Velkavrh je volila družbi 400 K, rajni g. Jak. Pukl 200 K. Odč. Cika Konšek na Trojnah je nabrala veselo adventno nedeljo ob predstavi kinematografa 1 keroni 60 vin. Keglaški poletni večeri v Sevnici so vrgli čistih 75 K 62 vin., vsoto je nakazala družbi podružnica v Sevnici. G. dr. Janko Sernec v Celju je poslal 10 K mesto venca na krsto pok. g. lekarnarja J. Močnika v Kamniku. Pri kvartanju v gostilni Muha, Lovek na Krasu, se je nabralo za družbo 2 K.

— Sliko Marije Cerar, recte Jožeta Cerar, prinese v prihodnji številki »Slov. Ilustrovani Tednik«.

— »Slednjič sama« se ponavlja le še danes in jutri v kinematografu »Idealu«. Dobri dovtipi nas razveseljujejo. Odhod, vožnja po železnici, dohod v hotel, in »slednjič sama« v zelenem vozu, so zbirka krasnih dovtipov. Hanni Weiss stori vse, da napravi to potovanje kolikor možno veselo. Slika je res zabavna, tako da obžalujemo, prehitri konec. Lepi salonski ples »Tango« vzbuja občudovalstvo in zanimanje. Na Sveti večer ostane kinematograf zatvorjen. Na božične praznike izvanreden spored z dramo »Poljub ciganke« v dveh delih.

Grozna rodbinska tragedija v poljskih plemenitaških krogih.

Na svojem dvorcu Dokomimocze na pruskem Poljskem živi poljski državni poslanec grof Mielczynski. Imenovani grof je živel skupno s svojo ženo, ki je bila po rodu grofica Potocka. Grofica Mielczynska je bila stara 38 let in vse se je čudilo njeni lepoti, skratka, bila je najlepša žena poljske aristokracije. Z grofom Mielczynskim sta se pred leti ločila, nato pa sta se zopet poravnala in sta živela skoro eno leto skupaj. Mogoče bi živela še dalje skupaj, da ni prišlo vmes nekaj usodnega, kar je namah pokončalo srečo aristokratske dvojice.

Lepa grofica in njen ljubimec. Kaj bi bilo na svetu, če ne bi imela lepa omožena ženska, posebno pa še ženska iz takimenovanih visokih krogov svojega ljubimca. Kdo bi potem varal moža? Sedaj je že tako na svetu, da je tak »domač prijatelj« skoro neobhodno potreben za zakonsko zvestobo. Če pa pelje ta pot do sreče, je drugo vprašanje. Šal čitamo skoro vsak dan o revolverju, s katerim je mož maščeval sleparstvo svoje žene. Na to se je kakor hoče, lepa grofica Mielczynska je imela lepega »domačega prijatelja« v nečaku svojega moža. Fant je bil star 24 let in se je imenoval grof Alfred Mielczynski.

Mož lepe grofice je ljubosumen. Grof Mielczynski, to je mož lepe grofice, pa je imel oči, da je gledal, in ušesa, da je slišal. Kmalu je spoznal, da je njegova žena z njegovim nečakom prijazna in to v superlativu ali v presežni stopnji. Seveda, naravnost lu ni dobil nikjer skupaj, ampak pri raznih gostijah je opazoval tajne, zaljubljenosti pogleda svoje žene, ki so se križali z zaljubljenimi pogledi njegovega nečaka. Grof pa je bil vključu temu hladen in ni rekel ničesar. On je samo čakal. Svoji ženi ni omenil niti z besedico o njenem ljubimskem razmerju z mladim grofom Alfredom.

Rendezvous. Dan 19. decembra t. l. je bil za lepo grofico Mielczynsko in za nečaka starega grofa jako pomenljiv. To se pravi, pomenljiv tako, kakor je pomenljiv dan sestanka dveh ljubiteljev se duš. Razume se, da ni smel biti ta sestanek v gradu starega

grofa, pa tudi ne v stanovanju mladega grofa v gradu Bendlovo, ki je bil njegova last. Taka stvar je precej kočljiva in ljudje bi nesli takoj novico o gorki postelji staremu grofu na ušesa. Treba je bilo iti kam daleč, da bosta sama. Na primer na Poznanjsko. Dobro. In lepa grofica in njen ljubimec sta šla na Poznanjsko. Če sta se tam samo gledala — o tem ni nobenih poročil.

Usodna noč.

Ko sta se lepa grofica in mladi lepi grof na Poznanjskem dovolj naljubinkala, se jima je zazdelo, da je prišel čas odhoda, sicer bi stari grof lahko kaj sumil, kar bi pa imelo slabe posledice. In vrnila sta se v dvorec Dokomimocze. Le prehitro jima je potekala pot. Kaj sta si še vse imela povedati! Niti enemu izmed njiju ni prišlo na misel, da bi bila ta noč — okrog dveh po polnoči je bilo — za oboje usodna. — Grad je skoro že tu. Sedaj se je začelo premišljevanje. Mladi grof se kar ni mogel ločiti od lepe grofice in lepa grofica se tudi ni hotela posloviti od svojega ljubimca kar tako.

Kaj pripoveduje spalnica lepe grofice.

Srečo pa sta imela ta lepa gospa in ta mladi grof. Ko sta prišla pred grad, sta slišala živket čaš, petje in hrupne pogovore. Stari grof je priredil gostijo in drugi dan nato bi se moral vršiti velik lov. Zato je grof zbral vse svoje prijatelje in jih je gostil. — Ko je zaljubljena dvojica pred gradom vse to videla in slišala, se ni dolgo obotavljala in jo je zavila v spalnico lepe gospe grofice. Spalnica je bila za ta srečni par kakor nalašč ustvarjena. Posebno pa se je odlikovala krasna postelja. Mlademu grofu kakor tudi lepi grofici je to noč silno ugajala. — Spalnica pa ne bo nič pripovedovala.

Stari grof prisluškuje.

Ura je bila že okrog treh po polnoči, ko se je staremu grofu v veselju družbi nenadoma zazdelo, da v njegovem gradu ni vse v redu. Človeku pridejo večkrat med hrupnim veseljem težke skrbi v glavo. Če pomislimo, da je bil stari grof ljubosumen na svojo ženo in na svojega nečaka in če preudarimo, da zadnjih dveh ni bilo pri gostiji, potem ne smemo staremu grofu zameriti, da so bile njegove misli v spalnici njegove lepe žene. Neopazno se je dvignil izza mize in je krenil proti grofici spalnici. Tam je obstal. Iz spalnice se je slišal šum, pritajene besede, vzdih, škripanje. Stari grof si je z levico obrisal potno čelo, z desnico je segel v žep po browning in je s krepkim korakom vstopil v spalnico svoje žene.

Browning govori. — Dva strela. — Grofica in njen ljubimec mrtva.

Stari grof stoji sredi sobe z browningom v roki. Njegov srep pogled je uprt na posteljo nezveste žene in njenega zapeljivca. Oba se še v smrtnem strahu tesno držita v objemu. Grof Mielczynski dene levo roko stisnjeno na hrbet, leva noga se pomakne za spoznanje pred desno, grof pomeri prvič, pomeri drugič — roka s samokresom, iz katerega se še vali dim, omahne. Bela, nežna postelja lepe grofice se zaplavi s potoki krvi. Grofica Mielczynska in grof Alfred Mielczynski sta mrtva. Stari grof se je maščeval.

Se isti dan se je grof Mielczynski sam javil sodišču.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

BAN SKERLECZ NA DUNAJU.

Dunaj, 21. decembra. Ban Skerlec je bil sprejet v Schönbrunn pri cesarju v avdienci, da mu poroča o pripravih za predstojajoče sklicanje sabora.

AVSTRIJSKA POLITIKA VSLED ŠKANDALNIH AFER.

Dunaj, 21. decembra. Kakor se sliši, bo jutri v seji poljskega kluba podan predlog, da se izključi iz Poljskega kluba minister Zaleski in Dlugosz. (Sedanil poljski minister Dlugosz je bil cirkuški atlet v Paroblicah.)

IZNAJDLJIVOST.

Praga, 21. decembra. Jutri ne izidejo češki kapitalistični listi. »Narodni Listy« so izšli na stroj pisani in v notem foto-člankografije razmnoženi.

IZ MEKSIKE.

London, 21. decembra. Iz Meksike se poroča: General Zabata je izdal manifest, v katerem se nazna-

nja, da se izvrši napad na glavno mesto Meksiko. Predsednik Huerta bo obešen; člani vlade pa po vojaem pravu ustreljeni.

Meksiko, 21. decembra. Uporniki so napadli mesto Tombico.

SRBSKO-TURŠKA MIROVNA POGODBA PODPISANA.

Carigrad, 21. decembra. Srbsko-turška mirovna pogodba je bila danes popoldne podpisana. Od srbske strani je podpisal Pavlovčič, od turške veliki vezir.

NA SRBSKO-ALBANSKI MEJI.

Belgrad, 21. decembra. Na srbsko-albanski meji divljalo že dva dni krvavi boj med srbskimi posadkami in albanskimi tolovaji, ki so v celih četah pridrili na srbsko ozemlje pri Dibri. Gromenje pušk se sliši do Dibre.

Vojni minister je odredil ojačenje obmejnih posadk, da se prepreči prehod Albancev.

BOLGARSKI AGRARCI V OPOZICIJI.

Sofija, 21. decembra. Kongres bolgarske agrarne stranke je sklenil, da poslanci ostanejo v opoziciji in da zavrnejo vse vladne predloge za vstop v vladno stranko. Niso pa proti koalicijskemu kabinetu, v katerem bi bile vse stranke zastopane.

ZAMENA VJETNIKOV.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Na postali Sukovo ob srbsko-bolgarski meji se je izvršila zamena poslednjih srbskih in bolgarskih vjetnikov. V Sofiji je ostalo samo še osem srbskih vojakov, ki težijo težko bolni v bolnici.

SRBSKI DIPLOMATIČNI ZASTOPNIKI V ALBANIJ.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Te dni sta nastopila svoja mesta Pamić Gavrilović kot konzul v Valoni in Jevrem Simić kot konzul v Draču.

O ATENTATU PRI DEMIR-KAPIJI.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Iz novih poročil se vidi, da je bil atentat, izvršen na železniški most pri Demir-Kapiji, namenjen osebnemu vlakom, ki je vozil proti Solunu. Srečno naključje je na hotelu, da je začutil strojevodja osebnega vlaka tako veliko utrujenost, da ni mogel voziti dalje, temveč je na postaji pred mostom zahteval, da ga zamenja drugi strojevodja. Predno so mu mogli najti namestnika, je pa eksplozirala ena bomba na mostu. Da je vlak prišel na most, bi gotovo eksplodirale še preostale tri bombe in most bi bil popolnoma razrušen, tako je bil pa samo neznatno poškodovan in žrtev ni bilo, kar bi se gotovo zgodilo, da je prišel osebni vlak na most.

NOVA UREDITEV SRBSKE ARMADE.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Posebna volaška komisija, ki li predseduje general Bojović, izdeluje načrt o novi organizaciji armade. Po tem načrtu bo imela Srbija v mirnem času 12 pehotnih in 2 konjeniški diviziji; temu primerno se pa pomnožijo tudi topničarski polki.

Lepa namizna jabolka, „mušancarje“

cena 100 kg K 24.— razpošilja od 50 kg naprej, večja :— množina po dogovoru. :— Elizabetha Šubic, Škofja Loka.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Do sedaj je imela Srbija v mirnem času samo pet pehotnih in eno konjeniško divizijo in bo njena voja moč po novi organizaciji več kot podvojena; v vojnem času bo postavila Srbija na boljše lahko blizu pol milijona vojakov.

SRBIJA IN DRUGE BALKANSKE DRŽAVE.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) V finančnem ministertvu se izdeluje načrt za nove trgovinske pogodbe z balkanskimi državami. Načrt se izdeluje na taki podlagi, da omogočuje tudi eventualne carinske unije.

KRATKE VESTI IZ SRBIJE.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Ker se prodajajo sedaj monopolski

izdelki tudi v novih krajih, so silno poskočili dohodki od njih Monopol-ska uprava upa, da bodo izkazali prihodnje leto dohodki od monopolskih izdelkov okoli 25 milijonov dinarjev čistega dobička.

Po poročilih davčnih uradov je vplačevanje davkov letos povoljno. Z novim letom se začnejo pobirati davki tudi v novih krajih.

Iz Pariza je dospel železniški inženir dr. Soune, ki potuje v nove kraje, kjer se pridruži komisiji, ki na samem terenu pregleduje trase novih železniških prog.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Po trti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš presrečno ljubljani sin, oziroma brat, svak in stric, gospod

IVAN FRANZL

delovodja

dne 20. decembra 1913 ob 6. uri zvečer, po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočce, v 24. letu, blago v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnega bode v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 8. uri popoldne iz hiše žalosti Privoz št. 10 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1913.

Žalujoča rodbina FRANZL.

Najcenejši nakup vsakovrst. čevljev je v zalogi lastne tovarne

na Bregu št. 20 (Cojzova hiša).

Priležne in najnovejše forme! — — — — — Garantirana kakovost!

Kadi pozne sezije predstam vse v moji zalogi se nahajajoče blago, kakor

klobuke, čepice, potrebščine za modistinje po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja, Ljubljana, Stari trg št. 21.

Dober cen premog vseh vrst prodaja

Fran Uher, špediter

Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.

Koks.

Telefon 266.

Briketi.

Največja božična occasion prodaja v angleškem skladišču oblek v Ljubljani.

Cez 20.000 kosov konfekcije za dame, gospode, deklice in dečke in sicer za dame raglane in vrhne jopice iz angleškega modnega blaga, Sill Pelucha in krzna; nadalje kostume v najelegantnejših fasonah, gledališčne in spalne plašče, colliers in mufe. Za gospode zimske, navadne in športne obleke, raglane, suknene hlače, moderne gilets. Ker se mora večji del tega blaga razprodati, dobijo cenjeni odjemalci blago po vsaki ceni in vsak n a j porabi to redko priliko, katera traja le do novega leta.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Telephon 132.

**Prva delavnica
v Ljubljani za popravila
vseh vrst čevljev**

Hitra in trpežna izvršitev po nizki
ceni. Prešernova ul. 9 na dvorišču.

Pridna slovenska dekle

se išče, katera bi želela takoj v Belgrad odpotovati v službo k trem osebam.
— Zahteva se, da je dotična zdrava in pridna, da štiri sobe čisto drži, ka-
kor pri kuhanju pomaga in spremljeno gorivo preskrbi. — Početna plača je
20 kron mesečno, in ako dotična vsaj jedno leto v službi ostane se povša
plača in potni stroški povrnejo. — Delo ni težko in se bode dotična poču-
tila kakor doma, ker se v hiši srbsko in slovensko govori. Ponudbe naj se
tako odpošljejo na naslov: Gospa LIZETA ROSMAN v Belgrad, Kara-Gjor-
gjeva ul. 95, I in se bode le oni odgovorilo, katera bode sprejeta.

Prednost imajo one, ki bi hotele takoj, še pred božičnim praznikom
odpotovati in se opomni, da mora imeti potni list!

„BALKAN“

Trgovska, spedijska in komisijska del. družba
Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33 — Telefon št. 100.
(Centrala: TRST)

mednarodna speditija, spedicije in zavarovanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti.
Prosta skladišča za redni užitni podvrženo blago. Najmodernejše opremljeno podjetje za
selitve in prevažanje pohištva v mesu in na vse strani z patentiranimi pohištve-
nimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v subih posebnih skladiščih. Omotacije itd.

Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozništv: „Dalmatie“ dolniške
parobrodne družbe v Trstu, brzovozne proge Trst-Benotke in obratno ter Trst-Ancona paro-
brodne družbe D. Tripcevih & Co, Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred.
Naročila sprejema tudi blagovni oddelček „Jadranske banke“.

Zmerne cene.

Točna postrežba.

Podpisana tvrdka je sklenila pri svoji letošnji

božični prodaji od 17. decembra t. l.

cenjenega odjemalca s posebno ponudbo iznenaditi, po kateri se bodo vsi predmeti vseh vrst, izvzemši specialne
izdelke ovratnikov, manšetov in habigovih klobukov, kojih prodajni pogoji so pogodbeno določeni, prodajali po iz-
redno znižanih cenah. Predno se odločite, prepričate se lahko o realnosti ponujenega ne da bi vas silili k nakupu.

Ust. 1830. Ljubljana.

BENEDIKT & Co.

Prešernova ulica.

Naše obuvalo

je svetovno znano vsled odlične kakovosti vzlic nedosežno
nizki ceni.

Največje podjetje te vrste v monarhiji.

Tovarniška zaloga čevljev znamka A. F. C. G.

A. Seljak.

Prodajalna v Ljubljani Stritarieva ulica šte. 9.

Ilustrirani ceniki franco in zastoj.

130 lastnih trgovin.

20.000 parov tedensko.
1200 delavcev in nastavilencev.

Za božična in novoletna darila

priporočamo mi tvrdko

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg 25.

Nizke cene, solidno blago in dobra postrežba.

Okasija v briljantnih predmetih.

Lastna protokolirana tovarna ur v La
Chaux de Fonds, Švica.

Glavno zastopstvo tovarne ur
„ZENITH“

